

Jak zvládají tranzitní období v USA

MVDr. Jiří Davídek, FarmVet spol.s r.o.

Do lowy- to jste nějakí divní turisté,
do lowy nikdo nejezdí

-
- ▶ V průběhu návštěvy jsme navštívili
  - ▶ 4 mléčné farmy, (3 komerční, 1 univesitní)-jedna Jersey, 3 holštýnské
  - ▶ Iowa State university
  - ▶ Výrobu krmných směsí DairyNutritionPlus

Řešení tranzitního období na navštívených farmách

- ▶ Ustájení dle velikosti farmy
  - ▶ Malá jerseyká stáj- příprava porod volné ustájení bez boxů vedle suchých krav na stlané podestýlce

Řešení tranzitního období na navštívených farmách

- ▶ Universitní farma-porodna
- ▶ Stlaná hluboká podestýlka

Velké komerční stáje

- ▶ Příprava porod ve volném boxovém ustájení
- ▶ 24 hodinová služba, v případě porodu- nožiček v porodních cestách- přesun do porodního boxu

Ochlazování krav před porodem

- ▶ Ve všech stájích instalované ventilátory a u některých stájí i sprchy pro ochlazování krav před porodem a po porodu
- ▶ Ochlazování před porodem
  - ▶ Zvyšuje užitkovost v následující laktaci
  - ▶ Snižuje riziko „leaky gut syndrome“
  - ▶ Snižuje výskyt poporodních onemocnění- mastitid , respiračních onemocnění, zadržovaných lůžek....
  - ▶ Zlepšení reprodukčních ukazatelů v prvních 150 dnech laktace
  - ▶ Zvyšuje porodní hmotnost telat (méně předčasných porodů), tato telata mají vyšší přírůstky v porovnání s telaty od neochlazovaných krav
  - ▶ Zlepšuje vstřebávání kolostrálních Ig u novorozených telat a celkově zlepšuje funkce imunitního systému
  - ▶ Snižuje pravděpodobnost brakace těchto jalovic a zvyšuje jejich užitkovost na první, druhé i třetí laktaci

Krmná dávka před porodem

- ▶ Krmné dávky s nízkým obsahem energie vysokým obsahem sena nebo slámy
- ▶ Jedna nebo dvě krmné dávky

Doporučení pro krmné dávky příprav porod

- ▶ Dostatek energie ale ne přebytek, aby krávy netloustly
- ▶ Metabolizovatelný protein 1200 až 1300 g/den
- ▶ Fosfor krmné dávky 0,26% sušiny, vysoký fosfor zhoršuje metabolismus vápníku
- ▶ Hořčík krmné dávky 0,4% nebo vyšší až 0,6%
- ▶ Vápník dle zvolené strategie
- ▶ Draslík co nejnižší to jde
- ▶ Pokud se používají anionty, pak tak, aby pH moči bylo mezi 6-7 (DCAD okolo -100 meq/kg sušiny)

Proč je snaha snížit riziko hypokalémie

- ▶ Hypokalémie v době porodu zvyšuje riziko
  - ▶ Ulehnutí po porodu
  - ▶ Zadržené lůžko
  - ▶ Infekce dělohy
  - ▶ Přesunutého slezu
  - ▶ Oslabení imunitního systému
  - ▶ Delší doba porodu/slabbší děložní stahy
  - ▶ Méně životaschopná telata
- ▶ Hypokalémie je vstupní brána pro další poporodní onemocnění

Beede et al., 1992 terénní pokus 510 krav v komerčním stádě

	<u>-25 DCAD</u>	<u>+5 DCAD</u>
Paréza , % všech krav	4	9
Subklinická , % ≤ 2 laktace	2	16
Subklinická, % ≥ 3 laktace	28	66
Mléčná užitkovost, kg	9376	9050

Beede et al., 1992 terénní pokus 510 krav v komerčním stádě

	<u>-25 DCAD</u>	<u>+5 DCAD</u>
Procento březích		
@100 dnů	35	28
@150 dnů	55	42
Inseminační index	3.0	3.4
Průměrná servisperioda	124	138

Navíc krávy, které se teily s koncentrací vápníku v krvi <2 mmol/l měly 7X vyšší výskyt přesunutých slezů.

Výzkum vlivu vápníku

Martinez et al. 2012.

Journal of Dairy Science 95:7158

Hranice hodnoty Ca   Následek u krav
v krvi

- < 2,15 mmol/l → Zvýšené NEFA a BHBA krevního séra
- Snížený počet neutrofilů
- Zhoršená funkce neutrofilů
- Vyšší výskyt onemocnění dělohy

Negativní DCAD snižuje výskyt subklinické hypokalcémie

Vieira-Neto et al., 2017. J. Dairy Sci. 100:5805.

- ▶ 1 kg aniontového produktu v krmné dávce; DCAD = -123 mEq/kg
- ▶ Týdenní měření pH moči v rozsahu od 5.9 do 6.6
- ▶ Subklinická hypokalcémie definovaná na a pod hranicí Ca v plasmě < 2.125 mmol/l
- ▶ Výskyt subklinické hypokalcémie v prvních 3 dnech po porodu byl **6.8%**; při krmení aniontového produktu, daleko nižší než 25% až 55% zjišťovaných v jiných výzkumech.

Santos (2019)

JDS 102:2134; Meta-Analysis 42 pokusů

Snížení DCAD před porodem všeobecně způsobuje:

1. Snížení příjmu sušiny před porodem
2. Zvýšení příjmu sušiny po porodu
3. Zvýšení užitkovosti u krav na 2. a dalších laktacích
4. Snížení výskytu poporodních paréz u krav na 2. a dalších laktacích
5. Snížení výskytu zadržovaných lůžek a metritid u všech krav
6. Snížení DCAD z +200 na -100 mEq/kg snížilo na polovinu výskyt všech poporodních onemocnění

Liang et al., 2017

Náklady na puerperální onemocnění

	<u>prvotelky</u>	<u>starší krávy</u>
Paréza*	\$180	\$246
Zadržené lůžko*	\$150	\$313
<u>Metritis*</u>	<u>\$171</u>	<u>\$262</u>
Ketosa	\$ 77	\$180
Přesunutý slez	\$432	\$639

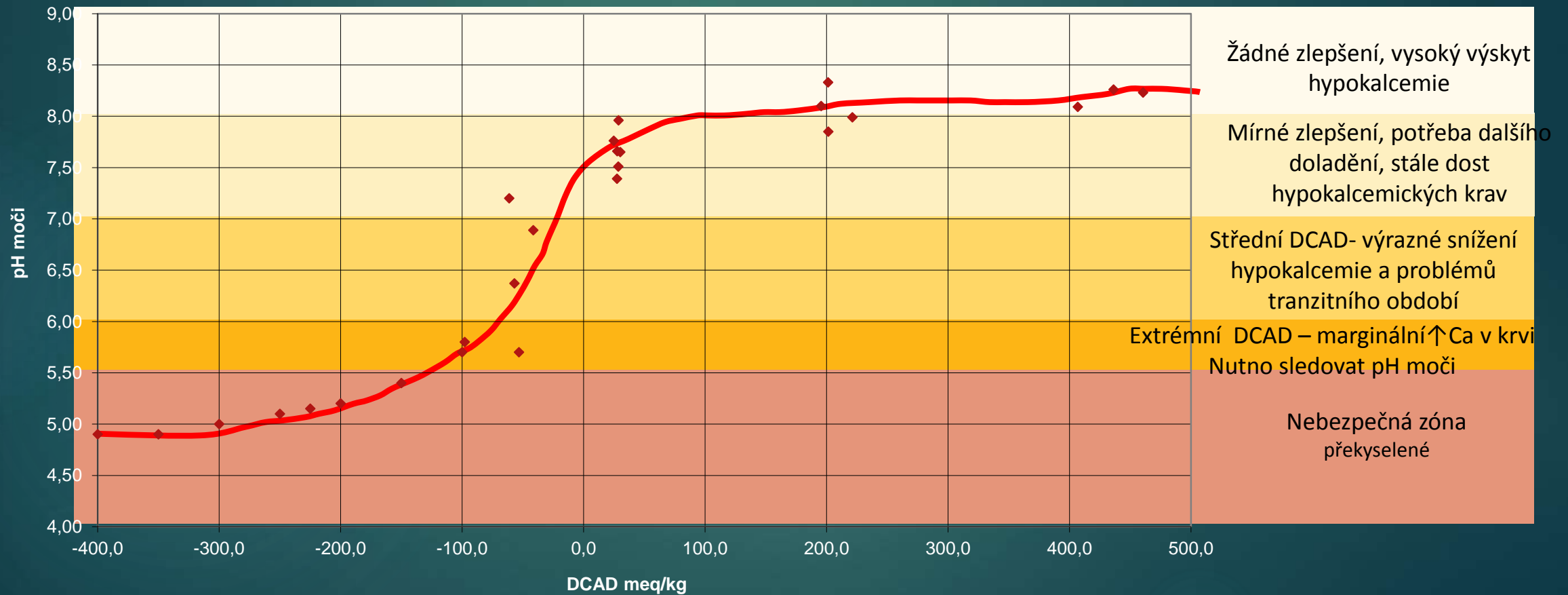
*Výrazně ovlivněno DCAD před porodem dle Santosovy meta-analýzy, Journal of Dairy Science, 2019

pH moči a úroveň DCAD

Vliv na hladinu vápníku a problémy krav v přechodném období okolo porodu

Nižší pH moči = větší transport Ca do tělesných tekutin

Praktické využití

- ▶ Dobrým cílem pro kompenzovanou metabolickou acidózu je DCAD před porodem je v rozsahu 0 -100 meq/kg.
- ▶ Určete acidobazický status metabolismu
  - ▶ Jedná se o typickou alkalozu nebo je acidifikován?
- ▶ Požadované průměrné pH moči skupiny je 6.0 - 7.0
- ▶ S poklesem pH moči vzrůstá přívod vápníku a zvyšuje se jeho koncentrace v krvi.

Jednoduchá praxe použití DCAD

1. Vyberte pícniny s nízkým obsahem draslíku pro přípravě porod.
2. Vypočtete krmnou dávku, která splňuje živinové požadavky a má DCAD -50 to -100 meq/kg sušiny. Bude potřeba dodat přídavek aniontů.
3. Zajistěte minimum 0.4% hořčíku v krmné dávce.
4. Zkontrolujte na začátku pH moči zda bylo dosaženo požadované metabolické acidifikace (pH moči od 6 do 7).

Po dosažení požadovaného stupně metabolické acidifikace:

1. Monitoring výskytu poporodních paréz jako indikátoru nedostatečné metabolické acidifikace (pH moči příliš vysoké).
2. Monitoring extrémního poklesu příjmu krmiva jako indikátoru přílišné metabolické acidifikace (pH moči příliš vysoké).

Jak rychle dojde k acidifikaci krávy a jak rychle nastane zvýšení mobilizace přítoku vápníku po acidifikaci

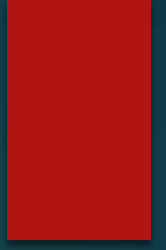
Vieira-Neto et al, 2019. #M20 ADSA abstract

- ▶ Metabolické acidózy bylo dosaženo za 24 hodin (pH krve, base excess a bicarbonate).
- ▶ pH moči – pokleslo z 8.18 na 7.32 za 15 hodin.
dále pokleslo na 6.46 za 24 hodin.
- ▶ *i*Ca krve byl zvýšen po 3 krmení negativního DCAD.
- ▶ Neexistuje žádný indikátor ukazující, že krátkodobé působení je lepší, než dlouhodobá expozice aniontové diety.

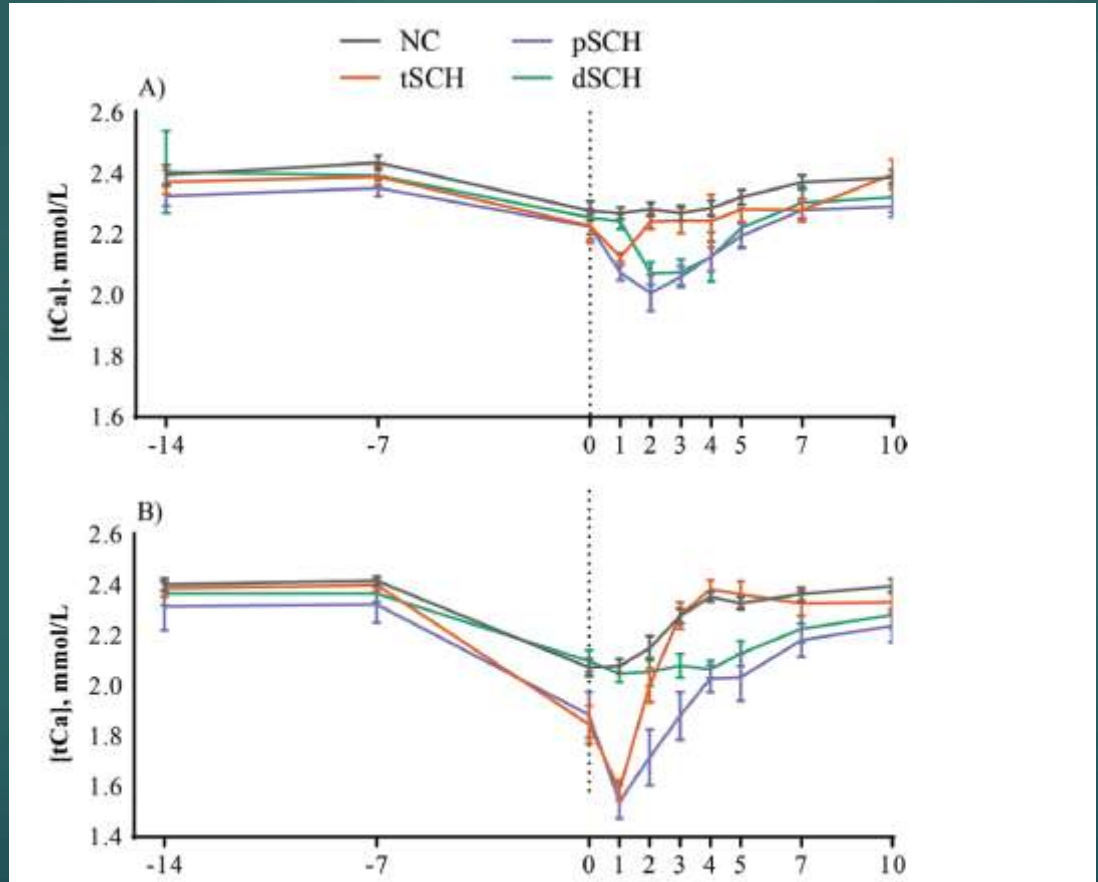
Nejnovější koncepty

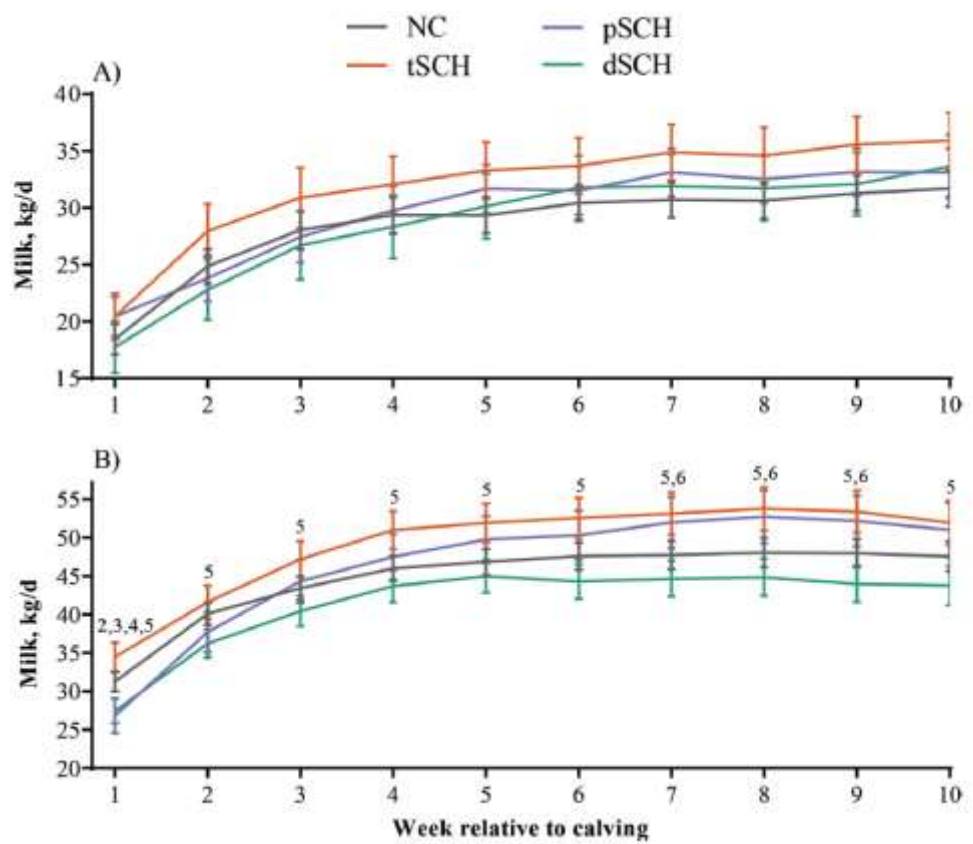
- ▶ Negativní DCAD nemá zcela eliminovat pokles vápníku při porodunu ale o vytvoření „reagující“ krávy, která se může přirozeně adaptovat na náhlé požadavky na vápník které nastanou okolo porodu.
- ▶ To znamená, že pokles vápníku okolo porodu by měl být minimální a vápník by se měl vrátit k normě za 24 hodin po porodu.

Nejnovější koncepty

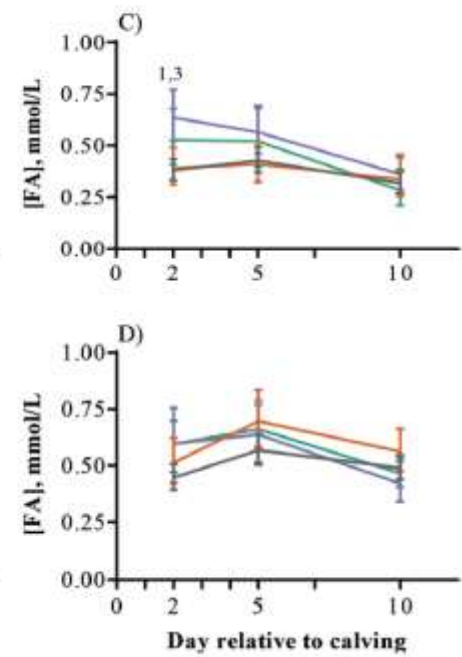
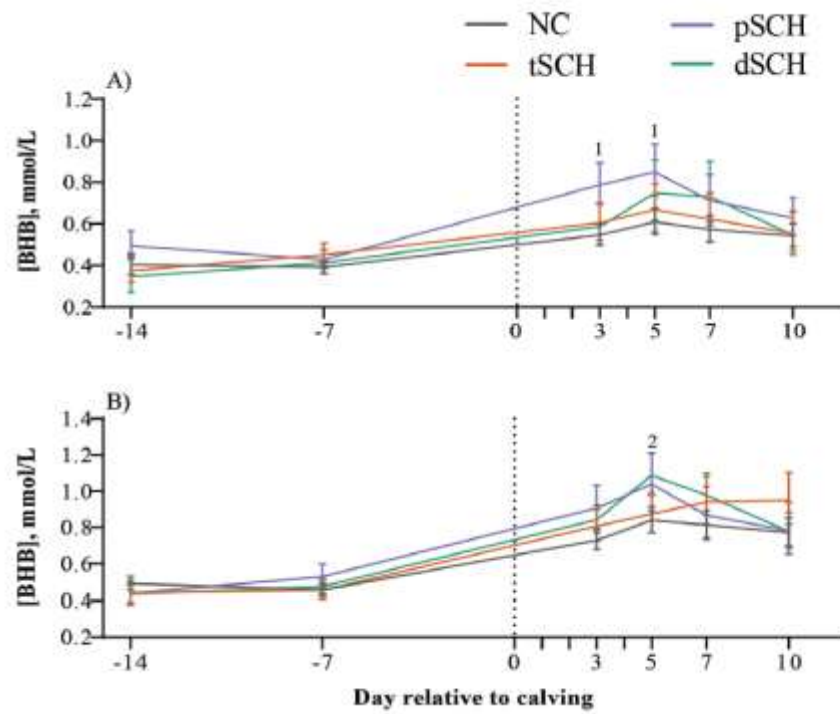

- ▶ Až do letošního roku bylo cílem pokusit se o udržení co nejvyšší hladiny vápníku po celou dobu přechodného období.
- ▶ Cílem DCAD je vytvořit takové podmínky, kdy receptory PTH v ledvinách rozeznají PTH a PTH dělá to, co má dělat – zvyšuje mobilizaci vápníku z kostí a absorpci vápníku z krmné dávky.
- ▶ „Připravenou“ krávu dělá zvýšený přívod vápníku do krve, není to nezbytně úroveň hladiny vápníku v kteroukoliv dobu okolo porodu.

Prevence hypokalcémie u otelených krav

- ▶ Zvládnutí krmení aniontových přípravků vyžaduje alespoň minimální kontrolu procesu ze strany managementu.
- ▶ Otázka je, zda nelze stejně dobře nahradit krmení krmných dávek s negativní DCAD aplikací vápníkových preparátů (perorálně nebo injekčně) kravám po porodu.

Aplikace vápníkových bolusů všem kravám

- ▶ U několika studií se ukazuje, že plošná aplikace vápníkových bolusů nemusí být prospěšná pro celé stádo
- ▶ Cílová skupina, u které byla aplikace vápníku prospěšná byly kulhavé krávy a krávy, s vysokou užitkovostí na předchozí laktaci, které na předchozí laktaci nadojili o 2,9 l a více na prvním testu, než zbytek populace
- ▶ Domino et al., 2017- krávy s užitkovostí na předchozí laktaci (105%) měly o 46% nižší riziko mastitid, jinak bez vlivu na mléko výskyt dalších onemocnění
- ▶ Leno et al., 2018- pozitivní vliv na starší tlusté jalovice BSC > 3,5, krávy na ≥ 3 laktaci, kulhavé krávy

Může být plošná aplikace vápníku po porodu riziková

- ▶ Domino et al. 2017- mladší krávy (2- laktace) krmené aniontovým produktem před otelením (-13mEq/100g) sušiny byly po aplikaci bolusů nebo vápníku SC ve výrazně vyšším riziku brakace, než zvířata bez suplementace po porodu
- ▶ Martinez et al., 2016- u prvotetek po aplikaci bolusu(ů) došlo ke zvýšení výskytu metritid i ostatních poporodních onemocnění a zhoršení reprodukce u starších krav došlo po aplikaci bolusů ke zlepšení reprodukce ale ke snížení užitkovosti u krav s předchozí nízkou užitkovostí.

Koncept hypokalcémie-shrnutí

- ▶ Vápník perorálně podaný po porodu zvyšuje po přechodné období hladinu vápníku v krvi
- ▶ Toto krátkodobé zlepšení může být pro některé krávy prospěšné (starší, kulhavé, vysokoužitkové krávy)
- ▶ Po některé skupiny ale žádný užitek nepřináší a naopak může situaci těchto zvířat zhoršit (prvotelky)
- ▶ V současné době nemáme spolehlivý rychlý test, který by tyto krávy odhalil
- ▶ Prevence je vždy lepší, než následná léčba, příprava krávy na situaci po porodu správným managementem předporodního období je nezastupitelná a finančně nejefektivnější

Děkuji za
pozornost

Dotazy?